

Europejski Rzecznik
Praw Obywatelskich

Tłumaczenie tej strony zostało wygenerowane za pomocą tłumaczenia maszynowego [Link]. Tłumaczenia maszynowe mogą zawierać błędy potencjalnie zmniejszające zrozumiałość i dokładność; Rzecznik Praw Obywatelskich nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek rozbieżności. Aby uzyskać najbardziej wiarygodne informacje i pewność prawną, należy zapoznać się z następującymi informacjami wersja źródłowa na angielski, do której odnośnik znajduje się powyżej. Więcej informacji można znaleźć w naszej [polityce językowej i tłumaczeniowej](#) [Link].

Decyzji w sprawie 437/2015/ZA - Decyzja Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie skargi 437/2015/ZA dotyczącej domniemanych konfliktów interesów w projekcie w zakresie oceny ryzyka stwarzanego przez organizmy zmodyfikowane genetycznie (GMO) finansowanym przez Komisję Europejską

Decyzja

Sprawa 437/2015/ZA - Otwarta 15/04/2015 - Decyzja z 28/07/2016 - Instytucja, której sprawa dotyczy Komisja Europejska (Nie stwierdzono niewłaściwego administrowania) |

Rzecznik przeprowadziła postępowanie wyjaśniające w tej sprawie. Zgodziła się z Komisją, że Komisja nie powinna ingerować w naukową interpretację ani proces publikacji finansowanych przez siebie badań naukowych. Rzecznik stwierdziła również, że sam fakt istnienia powiązań między naukowcami zaangażowanymi w projekt a przemysłem nie dowodzi konfliktu interesów. Rzecznik podkreśliła, że Komisja często finansuje projekty realizowane przez sektor przemysłu lub przez grupy ściśle powiązane z przemysłem. Mimo to Rzecznik zaproponowała, aby Komisja rozważyła przesłanie skarżącemu pełniejszego i dokładniejszego objaśnienia, dlaczego według Komisji powiązania między przemysłem a naukowcami uczestniczącymi w GRACE nie stanowią konfliktu interesów.

Rzecznik ustaliła również, że Komisja przestrzegała wszystkich przepisów prawnych dotyczących publikacji imion i nazwisk ekspertów oceniających i uczestniczących w wyborze projektów finansowanych w ramach siódmego programu ramowego. Mając na celu dalsze zwiększenie przejrzystości i ułatwienie publicznej kontroli, Rzecznik zaproponowała, aby w przyszłości Komisja publikowała imiona i nazwiska ekspertów oceniających w podziale odpowiadającym kategoriom tematów lub obszarów ujętym w siódmym programie ramowym. Rzecznik zaproponowała też, aby publikować również składane przez oceniających oświadczenia o braku konfliktów interesów.

Okoliczności leżące u podstaw skargi

1. Skarga dotyczy domniemanych konfliktów interesów i domniemanego braku właściwej oceny informacji naukowych w kontekście finansowania projektu wybranego do finansowania ze środków UE w ramach siódmego programu ramowego Komisji Europejskiej (7PR).
2. Projekt, znany jako GRACE (Genetically Modified Organisms Risk Assessment and Communication of Evidence), dotyczył oceny ryzyka GMO [1] . Został on wybrany do finansowania ze środków UE w następstwie zaproszenia ogłoszonego w 2011 r.
3. Skarżący, instytut badawczy z siedzibą w Niemczech, opublikował w 2013 r. sprawozdanie [2] , w którym wskazał, co uważa za pewne niedociągnięcia naukowe w projekcie GRACE. Argumentował również, że możliwe są konflikty interesów z udziałem koordynatora projektu GRACE i uczestniczących naukowców.
4. W 2014 r. skarżący skierował pismo do Komisji, skarżąc się na fakt, że Komisja nie zajęła stanowiska w sprawie sprawozdania skarżącego z 2013 r. Następnie zwróciła się do Komisji o ujawnienie nazwisk ekspertów, którzy wybrali projekt GRACE do finansowania.
5. Komisja odpowiedziała, że eksperci uczestniczący w projekcie GRACE zostali wybrani na podstawie wysokich standardów i nie widziała powodu, by kwestionować niezależność naukową i wiarygodność naukową projektu. Skarżący nie był zadowolony z reakcji Komisji i w dniu 10 marca 2015 r. złożył niniejszą skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Dochodzenie

6. Rzecznik wszczął dochodzenie w sprawie skargi, koncentrując się na następujących kwestiach: (i) domniemany brak odpowiedzi Komisji na obawy skarżącego dotyczące naukowej zasadności wyników projektu i niezależności związanej z tym publikacji w czasopiśmie *Archives of Toxicology* oraz (ii) rzekomego braku przez Komisję zapewnienia obiektywności i niezależności projektu GRACE, w szczególności pełnej przejrzystości w odniesieniu do ekspertów zaangażowanych w wybór projektu.
7. W toku dochodzenia Rzecznik otrzymał opinię Komisji Europejskiej w sprawie skargi, a następnie uwagi skarżącego w odpowiedzi na opinię Komisji. Prowadząc dochodzenie, Rzecznik wziął pod uwagę argumenty i opinie przedstawione przez strony.

(i) Domniemany brak odpowiedzi na obawy skarżącego dotyczące naukowej zasadności wyników projektu i niezależności związanej z tym publikacji w czasopiśmie

Argumenty przedstawione Rzecznikowi Praw Obywatelskich

8. Skarżący nie był zadowolony z odpowiedzi Komisji na przedstawione przez nią uwagi dotyczące rzetelności i niezależności procesu wzajemnej oceny przeprowadzonej przed publikacją wyników GRACE w czasopiśmie naukowym *Archives of Toxicology*. Skarżący twierdził, że redaktor czasopisma miał bliskie powiązania z niektórymi autorami artykułu i z przemysłem. W związku z tym nie zapewniono niezależności i naukowej rzetelności publikacji. W drugim piśmie do Komisji skarżący nalegał, aby publikacja została wycofana i aby republikę rozważono dopiero po przeprowadzeniu rygorystycznego procesu wzajemnej oceny. Skarżący stwierdził również, że Komisja powinna zapewnić publikację artykułu w czasopiśmie „nie napiętnowanym” przez jej wątpliwą współpracę z przemysłem biotechnologicznym.
9. Komisja odpowiedziała, że opracowanie i wdrożenie badania GRACE, a także interpretacja wyników 90-dniowych prób żywieniowych zostały poddane szeroko zakrojonym i otwartym konsultacjom z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego (w tym skarżącymi), przemysłem i innymi zainteresowanymi stronami. Wyniki zostały podane do wiadomości publicznej i omówione przed publikacją.
10. Jeśli chodzi o obiektywizm ustaleń naukowych, Komisja utrzymywała, że do środowiska naukowego należy omawianie różnych ustaleń w ramach otwartej debaty. Podkreśliła, że do Komisji nie należy ingerowanie w interpretację naukową lub proces publikacji poprzez kwestionowanie lub porównywanie różnych ustaleń naukowych. Każda interwencja w tym zakresie może być interpretowana jako interwencja polityczna w procesie naukowym i byłaby sprzeczna z zasadą wolności naukowej. To samo dotyczy procesu wzajemnej oceny poprzedzającego publikację w czasopiśmie *Archives of Toxicology*. Komisja argumentowała, że proces publikacji leży w gestii naukowców odpowiedzialnych za sporządzenie i opublikowanie sprawozdania i że nie jest częścią jej funkcji zajmowanie się treścią publikacji naukowej ani procesem przeglądu przed publikacją.
11. Komisja stwierdziła, że jest świadoma, iż w piśmie skierowanym do skarżącego i opublikowanym na stronie internetowej projektu koordynator badania odniósł się punkt po punkcie do rzekomych braków naukowych stwierdzonych przez skarżącego. Ponadto Komisja argumentowała, że debata naukowa powinna być kontynuowana za pośrednictwem odpowiedniej platformy naukowej, takiej jak ta udostępniona przez czasopismo *Archives of Toxicology*, aby zachęcić i ułatwić otwartą dyskusję naukową i ocenę wyników GRACE.
12. Komisja argumentowała wreszcie, że skarżący nie wykazał konfliktu interesów w procesie publikacji. Zauważył, że redaktor naczelny czasopisma odrzucił oskarżenia o rzekomy konflikt interesów w liście opublikowanym w *Archives of Toxicology*.
13. W swoich uwagach skarżący nie był zadowolony z dodatkowego wyjaśnienia Komisji przedstawionego w opinii.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich

14. Rzecznik uważa, że w opinii Komisji należycie uwzględniono obawy skarżącego. Zgadza się ona ze stanowiskiem Komisji, zgodnie z którym do Komisji nie należy ingerowanie w publikację przez osoby trzecie finansowanych przez nią badań naukowych. Zauważa ona również, że w każdym razie Komisja sprawdziła, czy naukowcy zajmujący się projektem GRACE zareagowali na sprawozdanie skarżącego z 2013 r. Koordynator GRACE odpowiedział punkt po punkcie na krytykę naukową skarżącego, podczas gdy redaktor czasopisma odpowiedział na zarzuty skarżącego dotyczące braku niezależności przeglądu przed publikacją. Ponadto obie odpowiedzi zostały opublikowane na stronie internetowej GRACE.

(II) Domniemane braki w zapewnieniu obiektywności i niezależności projektu GRACE, w szczególności poprzez zapewnienie pełnej przejrzystości w odniesieniu do ekspertów zaangażowanych w wybór projektu

Argumenty przedstawione Rzecznikowi Praw Obywatelskich

15. Skarżący twierdził, że wielu naukowców zaangażowanych w projekt GRACE, a także koordynator naukowy projektu, posiada silne powiązania z podmiotami finansowanymi w całości lub częściowo przez przemysł biotechnologiczny [3] .

16. Skarżący utrzymywał ponadto, że po opublikowaniu sprawozdania w kwietniu 2013 r. Komisja nie przeprowadziła wystarczających weryfikacji w odniesieniu do ewentualnych konfliktów interesów. W związku z tym nie zapewniła niezależności i wiarygodności naukowej projektu GRACE. Skarżący utrzymywał, że wbrew interpretacji przedstawionej przez naukowców GRACE dane skarżącego wskazują na pewien negatywny wpływ na zdrowie szczurów karmionych genetycznie modyfikowaną kukurydzą.

17. Skarżący twierdził również, że istniejąca praktyka Komisji w tej dziedzinie, dotycząca publikacji nazwisk ekspertów oceniających, jest niewystarczająca z punktu widzenia przejrzystości. W celu zapewnienia pełnej przejrzystości Komisja powinna, zdaniem skarżącego, podać do wiadomości publicznej, którzy eksperci zostali przydzieleni do oceny poszczególnych wniosków projektowych. W związku z tym na przykład Komisja powinna opublikować nazwiska ekspertów oceniających, którzy zajmowali się projektem GRACE.

18. W swojej opinii Komisja potwierdziła swoją determinację, aby zapewnić najwyższe możliwe standardy we wszystkich finansowanych przez siebie projektach. W tym celu Komisja wybiera ekspertów na podstawie międzynarodowych ocen wzajemnych. Zapewnia również regularne

monitorowanie postępów w realizacji projektów i ocenę ich wyników.

19. W odniesieniu do kwestii powiązań projektu GRACE z przemysłem Komisja wskazała, że zaproszenie wymagało w szczególności, aby projekty będące wnioskodawcami miały powiązania z istniejącymi powiązanymi działaniami i zainteresowanymi stronami, w tym z przemysłem.

20. Komisja argumentowała ponadto, że podobnie jak w przypadku wszystkich projektów 7PR, projekt GRACE został wybrany na podstawie międzynarodowych standardów wzajemnej oceny z wykorzystaniem niezależnych wysoko wykwalifikowanych ekspertów. Komisja utrzymywała, że korzystając z pomocy niezależnych ekspertów zewnętrznych, Komisja zapewnia bezstronną i sprawiedliwą ocenę wniosków wybranych do finansowania. Eksperci wykorzystywanych do oceny projektów wybierani są z bazy danych na podstawie otwartych zaproszeń skierowanych zarówno do osób fizycznych, jak i odpowiednich organizacji, takich jak krajowe agencje badawcze, instytucje badawcze i przedsiębiorstwa. Przepisy przewidują uwzględnienie szczególnych kryteriów wyboru i umiejętności przy tworzeniu grupy ekspertów i przydzielaniu ich do poszczególnych wniosków. Eksperci pracują we własnym imieniu i niezależnie od jakiegokolwiek organizacji [4] .

21. Ponadto Komisja wymieniła kryteria oceny i wyboru, które były podstawą oceny projektu GRACE [5] . Stwierdzono w nim, że przestrzegano wszystkich obowiązujących przepisów prawnych mających na celu zapewnienie najwyższych standardów niezależności i doskonałości. Podkreśliła, że wyznaczając niezależnego eksperta, Komisja podejmuje wszelkie niezbędne kroki w celu zapewnienia, aby ekspert nie znalazł się w sytuacji konfliktu interesów w odniesieniu do kwestii, w której ekspert jest zobowiązany do wydania opinii [6] .

22. Komisja zauważyła, że zgodnie z odpowiednimi przepisami co roku publikuje się pełną listę wszystkich ekspertów zaangażowanych w proces oceny każdego programu szczegółowego 7PR [7] . Komisja zauważyła ponadto, że nie ma obowiązku publikowania nazwisk ekspertów w odniesieniu do każdego zaproszenia dotyczącego projektu objętego programem, ponieważ wpłynęłoby to na *ich bezstronność i uczciwość, wpłynęłoby na ich opinię lub podważyłoby proces podejmowania decyzji* . Na podstawie wyżej wymienionych przepisów oraz w celu przestrzegania wymogów ochrony danych Komisja stwierdziła, że nie jest w stanie ujawnić nazwisk ekspertów, którzy wybrali projekt GRACE.

23. W swoich uwagach skarżący podkreślił, że Komisja nie zapewniła niezależności poszczególnych ekspertów zaangażowanych w ocenę i wybór projektu GRACE. Podkreślił, że nazwiska ekspertów powinny zostać ujawnione.

24. Ponadto skarżący utrzymywał, że Komisja nie zajęła się istotą zarzutów dotyczących widocznych i ukrytych konfliktów interesów wiodących naukowców zaangażowanych w projekt GRACE, pomimo wyraźnych dowodów, które skarżący przedstawił w swoich sprawozdaniach i innych pisemnych komunikatach z Komisją.

Ocena Rzecznika Praw Obywatelskich

25. Skarżący podnosi dwie odrębne kwestie dotyczące domniemych konfliktów interesów. Podnosi ona, *po pierwsze*, że osoby, które wybrały projekt GRACE, miały konflikt interesów. *Po drugie*, twierdzi, że naukowcy zaangażowani w projekt GRACE mieli powiązania z przemysłem.

26. *Pierwsze* pytanie brzmi, czy doszło do konfliktu interesów w odniesieniu do ekspertów, którzy wybrali projekt GRACE. Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca uwagę, że konflikt interesów powstaje, gdy **urzędnik publiczny** lub osoba wspierająca organ publiczny w wykonywaniu jego zadań (np. niezależny ekspert, który doradza instytucji publicznej), ma interesy prywatne sprzeczne z interesami zainteresowanego organu publicznego. Należy unikać takich konfliktów interesów, ponieważ podważają one niezależność władzy publicznej i podważają obiektywizm decyzji podejmowanych przez władzę publiczną.

27. W tym kontekście Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca uwagę, że konflikt interesów w związku z projektem GRACE mógłby powstać, gdyby na przykład poszczególni eksperci, którzy wybrali projekt GRACE, mieli powiązania z zainteresowaną stroną, np. z przemysłem biotechnologicznym lub naukowcami zaangażowanymi w projekt GRACE.

28. W aktach sprawy nie ma jednak dowodów na to, że eksperci, którzy wybrali projekt GRACE, byli w konflikcie interesów. Zdaniem skarżącego wydaje się, że projekt GRACE nie powinien być zostać wybrany do finansowania i że w związku z tym osoby, które wybrały go do finansowania, musiały znajdować się w sytuacji konfliktu interesów. Wydaje się, że jest to jedynie twierdzenie, które nie stanowi dowodu konfliktu interesów.

29. Rzecznik zwraca uwagę, że Komisja publikuje nazwiska wszystkich ekspertów, wykorzystywanych przez Komisję do oceny projektów, programów, tematów i roku [8]. Komisja czyni to proaktywnie, ponieważ art. 17 ust. 5 rozporządzenia 1906/2006 nakłada na Komisję obowiązek publikowania raz w roku wykazu niezależnych ekspertów, którzy pomogli jej w 7PR, zorganizowanych w ramach programu [9]. Skarżący nie zasugerował jednak, aby żadna osoba z odnośnego rocznego wykazu [10] miała związek z interesami, które wyłaczyłyby ją z oceny projektu GRACE.

30. W tym kontekście Rzecznik zauważa, że przejrzystość jest najlepszym sposobem zapobiegania konfliktom interesów. Im bardziej przejrzysta jest Komisja w odniesieniu do nazewnictwa ekspertów, którzy wybierają projekty, tym mniejsze prawdopodobieństwo, że konflikty interesów pozostaną niewykryte. Rzecznik docenia fakt, że Komisja publikuje już listę ekspertów zaangażowanych w projekty 7PR według tematu. Rzecznik uważa, że **w przyszłości** Komisja mogłaby rozważyć opublikowanie nazwisk ekspertów zaangażowanych w ocenę konkretnych projektów według podziałów odpowiadających obszarom lub kategoriom tematycznym 7PR. Rzecznik uważa, że taki podział w dalszym ciągu doprowadziłby do osiągnięcia wymaganego wyważonego połączenia między przejrzystością a ochroną procesu decyzyjnego, a także oceniających.

31. Rzecznik zauważa, że opublikowane wykazy 7PR zawierają nazwiska ekspertów, ich tytuł,

obywatelstwo, instytucję i dziedzinę działalności [11] . Sugeruje ona, że **w przyszłości i w odniesieniu do podobnych programów** [12] Komisja publikuje również deklaracje o braku konfliktu interesów. Takie deklaracje o braku konfliktu interesów powinny być wystarczająco szczegółowe, aby umożliwić zainteresowanym stronom ocenę istnienia konfliktu interesów w odniesieniu do oceny konkretnego projektu. Aby uniknąć ewentualnych trudności związanych z potrzebą ochrony danych osobowych, należy z wyprzedzeniem powiadomić zainteresowanych ekspertów, że Komisja zamierza opublikować ich nazwiska i deklaracje o konflikcie interesów w kontekście konkretnego zaproszenia, nad którym będą pracować.

32. Jeśli chodzi o to, czy Komisja powinna **teraz** udostępnić dalsze informacje dotyczące konkretnych ekspertów, którzy rozpatrzyli wniosek GRACE, Rzecznik zauważa, że jeżeli sobie tego życzy, skarżący może złożyć wniosek o publiczny dostęp do odpowiednich dokumentów na podstawie rozporządzenia w sprawie dostępu do dokumentów, tj. na mocy rozporządzenia 1049/2001 [13] .

33. W odniesieniu do *drugiej* kwestii Rzecznik zauważa, że Komisja często finansuje projekty realizowane przez przemysł lub grupy ściśle powiązane z przemysłem. Rzeczywiście takie powiązania z przemysłem były wymagane w pytanym zaproszeniu [14] . Wynika z tego, że projekt GRACE akceptuje wartość powiązań z przemysłem i w związku z tym może być postrzegany jako konflikt interesów. Istnienie niedopuszczalnego konfliktu interesów zależy jednak od konkretnego przypadku i od dokładnego charakteru działalności danej organizacji branżowej oraz od zakresu powiązań między tą organizacją a jednym lub większą liczbą zaangażowanych naukowców.

34. Rzecznik zauważa, że większość instytucji badawczych zaangażowanych w projekt GRACE stanowiły uniwersytety i publiczne jednostki badawcze [15] . Zdaniem Rzecznika skarżący nie przedstawił dowodów potwierdzających istnienie jakiegokolwiek niedopuszczalnego konfliktu interesów.

35. Rzecznik uważa jednak, że za każdym razem, gdy wyraża się jakiekolwiek podejrzenia co do niezależności naukowców zaangażowanych w projekt finansowany przez UE, Komisja musi być proaktywna w swojej reakcji. Jego reakcja w takiej sytuacji powinna być dokładna, kompletna i oparta na wszystkich faktach. Brak odpowiedzi w ten sposób może skutkować podważeniem legitymacji Komisji jako podmiotu finansującego projekt, a także podważeniem samych wyników naukowych. Dotyczy to jeszcze bardziej sytuacji, w której, podobnie jak w projekcie GRACE, oczekuje się, że wyniki naukowe „*wspomogą unijnych oceniających ryzyko i decydentów politycznych UE poprzez dostarczanie dowodów naukowych i zaleceń naukowych dotyczących unijnego procesu oceny ryzyka oraz ogólnie wyników badań nad bezpieczeństwem biologicznym GMO*” [16] . W niniejszej sprawie Komisja nie ustosunkowała się do zastrzeżeń skarżącego w sposób tak wyczerpujący i wyczerpujący, jak byłoby to pożądane.

Wnioski

Na podstawie dochodzenia w sprawie tej skargi Rzecznik zamyka ją z następującym

wnioskiem:

Rzecznik Praw Obywatelskich nie stwierdza niewłaściwego administrowania przez Komisję.

Skarżący i Komisja zostaną poinformowani o tej decyzji.

Propozycje ulepszeń

1. W świetle ustaleń Rzecznika przedstawionych w pkt 35 Komisja powinna rozważyć przesłanie skarżącemu pełniejszego i dokładniejszego wyjaśnienia, dlaczego uważa, że powiązania między przemysłem a naukowcami GRACE nie powodują konfliktu interesów.
2. Z zastrzeżeniem odpowiednich przepisów dotyczących przetwarzania danych osobowych i tajemnicy handlowej, Komisja powinna rozważyć, w celu lepszego osiągnięcia wyznaczonego przez prawodawcę celu przejrzystości, opublikowanie nazwisk ekspertów oceniających projekty według podziałów, które odpowiadałyby tematowi lub kategoriom obszaru 7PR. Ponadto publikacji wykazów ekspertów powinny towarzyszyć oświadczenia o braku konfliktu interesów.

Emily O'Reilly

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Sporządzono w Strasburgu 28 lipca 2016 r.

[1] Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronie:

<http://www.grace-fp7.eu/en/content/grace-brief> [Link]

[2] Link do sprawozdania:

http://www.testbiotech.org/sites/default/files/Testbiotech_Doubts_%20EU_Research_Project_GRACE_2.pdf

[3] Skarżący zwrócił się w szczególności do International Life Science Institute (ILSI) i Międzynarodowego Towarzystwa Badań nad Bezpieczeństwem Biologicznym (ISBR). Zob. odpowiednie linki: <http://www.ilsi.org/Pages/HomePage.aspx> [Link] i [Skarżący](#) [Link] odnieśli się również do członka GRACE pracującego dla Monsanto.

[4] Decyzja Komisji 2011/161/UE

[5] *"Doskonałość naukowa i technologiczna oraz adekwatność do celów programu szczegółowego; potencjalny wpływ poprzez opracowywanie, rozpowszechnianie i wykorzystywanie wyników projektu; jakość i skuteczność wdrażania i zarządzania".*

[6] Udział niezależnych ekspertów w ocenie wniosków dotyczących 7PR przedłożonych Komisji, takich jak projekt GRACE, jest regulowany rozporządzeniem 1906/2006 i decyzją Komisji 2011/161/UE, Euratom. W art. 17 rozporządzenia i w pkt 3 decyzji Komisji określono rolę ekspertów zewnętrznych, procedurę ich wyboru, a także środki umożliwiające uzyskanie wysokiego poziomu wiedzy fachowej, a także unikanie sytuacji konfliktowych. W szczególności art. 17 ust. 3 rozporządzenia zobowiązuje Komisję do „*podejmowania wszelkich niezbędnych kroków w celu zapewnienia, aby ekspert nie napotkał konfliktu interesów w odniesieniu do kwestii, w której ekspert jest zobowiązany do wydania opinii*”. Aby osiągnąć ten cel, wybór opiera się na wcześniej ustalonych obiektywnych kryteriach, podczas gdy wybrani eksperci są zobowiązani do podpisania oświadczenia o braku konfliktu interesów w momencie ich powołania (ponowne potwierdzenie jest wymagane pod koniec każdej oceny) oraz poinformowanie Komisji o wystąpieniu takiego konfliktu w trakcie pełnienia przez nich obowiązków.

[7] Rozporządzenie (WE) nr 1906/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uniwersytetów w działaniach prowadzonych w ramach siódmego programu ramowego oraz zasady upowszechniania wyników badań (2007-20013), art. 17 ust. 5 „*Komisja publikuje raz w roku na dowolnym odpowiednim nośniku listę niezależnych ekspertów, którzy wsparli ją w odniesieniu do siódmego programu ramowego i każdego programu szczegółowego*”. Zob. również pkt 29 i przypis 8 poniżej.

[8] http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#fp7
[Link]

Program współpracy 7PR, w ramach którego finansowano projekt GRACE, obejmował 11 tematów (GRACE sfinansowano w ramach tematu 2). Dla każdego tematu istnieje siedem list ekspertów, a mianowicie po jednym rocznie (2007-2013). Roczne wykazy zawierające nazwiska ekspertów, ich obywatelstwo, instytucję i dziedzinę działalności obejmują średnio 250 nazwisk.

[9] Zob. przypis 7.

[10] [Program współpracy, wyżywienie, rolnictwo i rybołówstwo oraz temat biotechnologii, lista ekspertów KBBE 2012.](#) [Link]

[11] Listy ekspertów z programu „Horyzont 2020” są bardziej pouczające, ponieważ zawierają informacje na temat: najnowszy pracodawca, najnowsze miasto pracodawcy, umiejętności i kompetencje.

[12] Podobnie jak w bieżącym programie „Horyzont 2020”.

[13] W sprawie *Bavarian Lager* Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że w przypadku złożenia wniosku o dostęp do dokumentów zawierających dane osobowe rozporządzenie o ochronie danych 45/2001 staje się w pełni stosowane. W art. 8 lit. b) rozporządzenia 45/2001 określono dwa łączne warunki, którym podlega przekazywanie danych osobowych. Dane osobowe mogą

być przekazywane tylko (a) jeżeli odbiorca stwierdzi konieczność przekazania danych oraz (b) jeżeli nie ma powodu, aby przypuszczać, że takie przekazanie mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom osoby, której dane dotyczą. Powyższy wyrok zobowiązuje Komisję do przeprowadzenia testu równowagi między różnymi interesami zainteresowanych stron (w tym wymagania od odbiorcy danych osobowych wykazania konieczności ich ujawnienia, tzw. „testu konieczności”).

[14] Było to w rzeczywistości głównym celem projektów badawczych finansowanych w ramach tematu 2 siódmego programu ramowego. W samym zaproszeniu wyraźnie wskazano, że zaangażowanie przemysłu w projekty, do których jest on zdecydowanie zachęcany, i „*powiązanie z trwającymi/istniejącymi działaniami w dziedzinie badań nad GMO zostanie rozważone*”. W tym kontekście zaproszenie obejmowało szereg instytucji badawczych lub organizacji, które uznano za ważne podmioty w tej dziedzinie badań i z którymi kandydujące konsorcja mogłyby potencjalnie współpracować lub dzielić się wiedzą fachową.

[15] Konsorcjum GRACE składa się z osiemnastu uczestników (np. uniwersytety, publiczne instytuty badawcze, jedna międzynarodowa organizacja badawcza non-profit, organizacje upowszechniające wiedzę; federalne instytuty badawcze itp.) z 13 krajów.

[16] [Program prac na 2012 r., Współpraca, temat 2, żywność, rolnictwo i rybołówstwo oraz biotechnologia, s. 62 \[Link\]](#).